

Foto: Assamalla karstiluht, Riina Kotter

Assamalla karstiluht

Assamalla karstiluht on 53 ha suurune ala, mis kevaditi muutub ajutiseks karstijärveks. Sel ajal koguneb seal suurel hulgal rändavaid veelinde, kelle hulgas võib näha ka II kaitsekategooriasse kuuluvaid väikeluiki (*Cygnus columbianus*) ja laululuiki (*Cygnus cygnus*) ning kurvitsalisi, sealhulgas I kaitsekategooriasse kuuluvaid tutkaid (*Philomachus pugnax*).

Porkuni paemurd

Porkuni paemurd on ürglooduse objekt, kus näeb ordoviitsiumi kõige ülemist, Porkuni ladet. 5 m kõrgune paesein on üks rikkalikumaid ordoviitsiumiaegseid kivististe leiukohti maailmas. Siin on esmakirjeldatud 150 liiki kivistisi, mis pärinevad 450 miljoni aasta tagusest ajast, mil Eestit asustasid nüüdseks väljasurnud korallid, käsnad, pea- ja käsijalgseid olendid. Porkuni paepaljand ei ole looduslik – siit murti paasi juba 15. sajandil Porkuni piiskoplinnuse ehitamiseks.

Maastikukaitsealale jäävad ka kaitsealused üksikobjektid: Liivamägi, Jaanitulemägi ja Porkuni määnd.

Foto: Porkuni määnd, Arne Ader

Külastaja meelespea

- Hoia järved, jõed, allikad ja mets puhtana.
- Kaitsealal võib korjata marju, seeni ja muid metsaande.
- Telgi ja tee lõket üksnes ettevalmistatud ja tähistatud kohtades ning eramaal küsi luba maaomanikult.
- Sõidukiga liikle ainult selleks ettenähtud teedel.
- Kaitseala vetel võib sõita mootorita ujuvvahendiga.
- Suhtu lugupidavalt loodusesse.
- Jäta kivistised Porkuni paemurdu.

Foto: Paemurd, Mati Kose

Hädaabi number 112 Keskkonnaalased õigusrikkumised 1313

Kaitseala külastuse korraldaja

Tamsalu vald	Väike-Maarja vald
Tehnika 1a	Muuseum: Pikk 3
Tamsalu 46107	Väike-Maarja 46202
Lääne-Virumaa	Lääne-Virumaa
Tel: 322 8431	Tel: 326 1625
www.tamsalu.ee	www.v-maarja.ee

Kaitseala valitseja

Keskkonnaamet
Kunderi 18, Rakvere 44 307
Tel: 325 8401
laane-viru@keskkonnaamet.ee
www.keskkonnaamet.ee

Trükise koostaja: Liina Niinemägi
Esikaane foto: Porkuni järv, Mati Kose
Kaart: AS Regio
Kujundus: Areal Disain OÜ
Küljendus: AS Regio

Trükise väljaandmist toetas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus
© Keskkonnaamet 2015

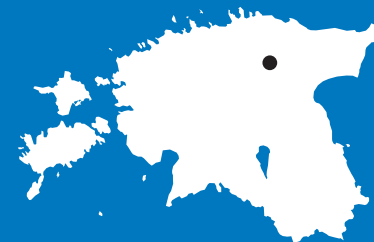

KESKKONNAAMET

Porkuni maastikukaitseala

Tamsalu vald ja Väike-Maarja vald,
Lääne-Virumaa

KESKKONNAAMET

PORKUNI MAASTIKUKAITSEALA

Porkuni maastikukaitseala on 1151,5 ha. Kaitseala eesmärk on Porkuni-Neeruti oosistiku lõunaosa maastikuilme säilitamine, Porkuni järve ja Võhmetu-Lemküla-Piisupi karstijärvede ja met-sakoosluste kaitse ja tutvustamine, II kaitsekategooria kaitse-aluste liikide harivesiliku (*Triturus cristatus*), hariliku mudakonna (*Pelobates fuscus*) ja laanerähni (*Picoides tridactylus*) kaitse, III kaitsekategooria kaitsealuse liigi hariliku käoraamatu (*Gymnadenia conopsea*) kaitse ning vähe- kuni keskoiteliste kalgiveeliste järvede, karstijärvede- ja järvikute ning poollooduslike koosluste kaitse.

Loodusväärtused

Porkuni järv

Porkuni järve pindala on 45,9 ha, keskmine sügavus 3 m. Alast 1,3 ha moodustavad saared. Porkuni järve kaldad on soostunud ja mudased, kirdekallas aga kõrge ja kõva, järve põhjas leidub järvelupja. Tegemist on allikatoitelise järvega, millel on väga kare vesi. Porkuni järve omapäraks on veekogu kuivamine põuastel suvedel. Järv on olnud veeta aastatel 1940, 1964, 1976, 1998, 2003 ja 2006. Allikatest on tuntumad Kaieallikas ja Külmaallikas. Porkuni järve põhjas asuvatest allikatest saab alguse 101,1 km pikkune Valgejõgi. Lindudest on teiste hulgas pesitsemas nähtud ka hallpösk-pütti. Porkuni järves on registreeritud III kaitsekate-gooria kaitsealuste putukaliikide suur-rabakiili (*Leucorrhinia pec-toralis*) ja tõmmuujuri (*Graphoderus bilineatus*) esinemine.

Võhmetu-Lemküla järved

Võhmetu-Lemküla järvede ahelikku kuuluvad kümme suuremat järve ning mitmed väiksemad järvikud – Porkuni järv (45,9 ha), Võhmetu järv (9 ha), Lemküla järv (6 ha), Piisupi järv (5,2 ha), Mar-dihansu järv (2,3 ha), Süsijärv (1,3 ha), Ratasjärv (0,9 ha), Laksi järv (0,8 ha), Kukejärv (0,4 ha), Kadaka järv (0,4 ha). Järved on tuntud kurisute paljususe ning maapõues peituvate põhjaveega täidetud karstiõõnsuste poolest, mida iseloomustab eelkõige ke-vadine karstivetest tulenev veeküllus ning kuivamine veevaeste suvede teisel poolel. Võhmetu-Lemküla järvede piirkond on olu-line II kaitsekategooria kaitsealuste liikide harivesiliku (*Triturus cristatus*) ja hariliku mudakonna (*Pelobates fuscus*) sigimisala.

Foto: Lemküla järv kuivab suviti ära, Aire Olesk

